

Jona slaapt, maar God waakt

Prediking over Jona 1: 4-6

‘Maar de HEERE wierp een groten wind op de zee; en er werd een grote storm in de zee, zodat het schip dacht te breken. Toen vreesden de zeelieden, en riepen een iegelijk tot zijn god, en wierpen de vaten, die in het schip waren, in de zee, om het van dezelve te verlichten; maar Jona was neder gegaan aan de zijden van het schip, en lag neder, en was met een diepen slaap bevangen. En de opperschipper naderde tot hem, en zeide tot hem: Wat is u, gij hardslapende? Sta op, roep tot uw God, misschien zal die God aan ons gedenken, dat wij niet vergaan’.

Liturgie:

Psalm 95 : 3

Psalm 119 : 73

Psalm 93 : 1,2,3, 4

Psalm 86 : 3

Psalm 33 : 6

Gemeente,

De vorige keer hebben wij gezien dat het Woord des Heeren geschiedde tot Jona de zoon van Jerobeam de tweede. Hij was een ware profeet. Hij werd gezonden naar de trotse stad Ninevé. Hij werd gezonden als straatprediker. De zonde van deze stad was veel. Hij moest tegen haar prediken. Maar Jona zei geen ja, en ook geen nee. Hij deed het niet. Hij was een eenvoudig man in een brandpunt van de cultuur in die dagen. Jona vreesde vooral dat zij zich bekeren zouden, dat zij Israël zouden voorgaan. Hij kende God te goed. Daaraan wilde hij niet meewerken. Zo is de mens van binnen! Wij willen de genade beperken. De wereld is te slecht. Wij stellen grenzen aan de almacht van Christus.

Jona vluchtte weg, naar het westen, naar Tarsis. Hij huurde een schip en betaalde de vracht. Maar hield geen rekening met de rekening die hem zou worden gepresenteerd. Hier zijn wij de vorige keer gebleven met de prediking. Lezen wij nu vers 4: ‘Maar de Heere wierp een grote wind op de zee’. Dat woord ‘*maar*’ hebben wij ook gelezen in het vorige vers. Daar staat: maar *Jona*. Nu staat er: maar de *Heere*! Ziedaar de strijd van de Heere met Zijn dienstknecht ten voeten uit getekend. De mens zegt ‘*maar*’, de Heere zegt ook ‘*maar*’! Jona was een werk begonnen, waarop hij de zegen des Heeren niet kon vragen. Hoe is dat onder ons? Wat hebben uw ogen deze week gezien? Wat hebben die oren gehoord? Wat hebben die handen gedaan? God riep u vorige week. Geldt het ook van u, dat u met uw ‘*maar*’ ervan door zijt gegaan? Wat u ook hebt gedacht, gezien, gehoord, gedaan en gesproken: de Heere heeft het gezien. Alles wat u begint zonder God om Zijn zegen te bidden is van God vervloekt. Jona kon de zegen des Heeren niet verwachten. Dat is een kwalijk begin gemeente! Wat zal er gebeuren? Zal de Heere Zijn dienstknecht laten gaan, of zal Hij hem achternagaan? Het eerste was recht. Want de Heere had uit de straatstenen van Ninevé wel een straatprediker kunnen verwekken. Wanneer wij zo’n onwillige knecht zouden hebben, zijn wij het zo snel moe. We nemen dan maar een ander als knecht.

Maar de Heere is anders! Hij is trouw aan Zijn verbond met al Zijn kinderen. Kunnen zegeningen het niet baten, dan zullen de kastijdingen voor de dag komen! 'Dan zal Ik hen die dwaas of wrevelig overtreen, bezoeken met de roe en bittere tegenheen'. God is trouw in Zijn verbond. En tot die trouw behoort ook de kastijding. Sla er het levensboek van de bijbelheiligen maar op na. Zie naar David en naar anderen. Wellicht telt ook uw eigen levensboek menige bladzijde waar de hand des Heeren tegen u was. Het waren bitterharde slagen, maar slagen enkel en alleen uit liefde. De littekenen zijn en blijven tot uw verootmoediging zichtbaar. 'Door Uw verootmoediging hebt Gij mij groot gemaakt'. Jona zou het ervaren, dat waar hij ook heengaat God er al is. 'Al nam hij vleugelen en al vloog hij naar het uiterste van de zee, ook daar zou Zijn hand hem geleiden, en Zijn rechterhand zou hem houden'.

Maar de Heere wierp een grote wind op de zee en er werd een grote storm in de zee, zodat het schip dacht te breken. Jona komt de Heere tegen in de gestalte van een storm. Kan dat? Jazeker. Want de wind doet Hij waaien. Hij brengt regen uit Zijn schatkamers voort. Hij maakt gewillige dienaren om Zijn raad te volbrengen. 'Behouden vaart', hebben de mensen van de wal bij het wegvaren wellicht toegeroepen. Jawel, maar moet u eens zien hoe daarginds aan de horizon een nevelige wolkenmassa is. Moet u eens zien hoe de stormvogels rondom het vaartuig vliegen. Moet u eens zien hoe in tijd van een ogenblik de hele hemel bedekt is met zwarte wolken. Moet u de wind horen. Moet u eens naar de golven zien. Moet u de donder eens horen rollen. Moet u eens zien naar de bliksemstralen. Hoort u het schip kraken? De gebinten steunen onder dit aanrollend geweld der baren. Zo'n storm hadden de zeelieden nog nooit meegemaakt. Noodweer! Kijk eens naar de mast? Geveld door een bliksemstraal. Het schip is al lek. Ze staan machteloos!

Dat deed *God*, verstaat u dat? Verstaat u dat alle elementen der natuur in Zijn handen zijn? De Bijbel verbindt alles met de levende God. Daarom schrijven onze vaders biddagen uit, wanneer er natuurrampen plaats vonden en erkenden zij de tuchtende hand des Heeren. Jona kon nu wel de 29^e Psalm opslaan: 'De stem des Heeren is op de wateren, de God der ere dondert; de Heere is op de grote wateren. De stem des Heeren is met macht; de stem des Heeren met heerlijkheid'. Dan beeft al het schepsel en is verwonderd, wanneer de God der ere dondert. 'Ja hoe groot hoe vreeslijk zij Ge alom, uit Uw verheven heiligdom, aanbiddelijk Opperwezen'. Hier, uit Zijn heiligdom is de majesteit Gods verbonden met Zijn grote liefde. Die de zeeën bevaren, zien de werken des Heeren en Zijn wonderwerken in de diepte, hun hart versmolt van vrees. Inderdaad gemeente, die de zeeën bevaren zien Zijn werken. Zien wij ze ook? Lezen wij in het boek der natuur, waarin God alle schepselen schrijft, groot en klein, die ons als letteren zijn om ons de onzienlijke dingen Gods te doen aanschouwen? Lezen wij in het boek der natuur met de bril van de Heilige Schrift? Verstaan wij de sprake die er uitgaat wanneer de hemelen ons Zijn eer en het uitspansel Zijner handen werk vertellen? God spreekt tot Abram door het zand der zee, tot Noach door de regenboog. Door de zonde hebben wij het verlerd om deze taal te verstaan. Zie op de Heere Jezus! Hij heeft de dingen tot op de bodem doorschouwd, Hij heeft alles als beelden gezien. Denk aan de gelijkenis van het zaad in de akker.

God spreekt door Zijn Woord. Jawel. Maar het hele leven wordt door het woord Gods als een prediking gebruikt. U loopt op straat en komt een begravenis tegen. Wat een vragen? Maar de Heere kwam Jona tegen. Zo is het nog: Uw leven verkeert misschien in stormgetij. Al Gods baren en golven gaan over u heen. Hoor dan de stem Gods! Het kan een storm van beproeving zijn. Denk aan de discipelen. Totdat Hij kwam over de golven en zeide: 'Vrees niet Ik ben het'. Lees het maar in Psalm 42. Ook daar lezen we van een storm van kastijding. Dan is de dichter gelouterd. Zo loutert God al Zijn kinderen. Het kan ook de storm van zijn gericht zijn. Veel onweerswolken bedekken het firmament ook van Europa. Dan komt de vraag: Bent u al geborgen onder de schaduw van Zijn vleugelen? Haast u! ja, zegt er een: maar die storm was om Jona's zonde. Dat is waar. Waren daarom deze zeelieden het slachtoffer van Jona's zonde? Och gemeente, het gebeurt zo vaak, dat anderen lijden om onze zonden zonder dat deze anderen zich te beklagen hebben. God doet geen onrecht.

Gods handelingen zijn voor ons niet na te rekenen. Maar dit is zeker dat de zonde nooit particulier is. Als David zondigt in de volkstelling vallen duizenden van zijn volk. Wanneer een vader zich misdraagt, lijdt het hele gezin. Wanneer Napoleon of Hitler aan de macht komen, jagen zij duizenden en miljoenen de dood in. Dit gaat ons verstand verre te boven, maar in het geloof weten wij, dat zaken bij God in orde zullen bevonden worden. Bovendien is deze God zo machtig, dat Hij uit al dit kwade veel goeds weet tevoorschijn te brengen. Zie het aan deze zeelieden. Zij vreesden; zij riepen een ieder tot zijn god, en wierpen alle vaten in zee.

Zij vreesden. Dat is te begrijpen. Want de dood is angstwekkend voor een ieder, die de Levensvorst niet kent als de enige Zaligmaker in leven en sterven. Ook dan kan de dood een laatste vijand zijn. Alle grootdoenerij ontvalt de mens. Zelfs de grootste spotter siddert wanneer hij voor de dood gesteld wordt. Waarom vreest de mens de dood? Om de smarten, om het klamme zweet, om de scheiding van lichaam en ziel. Jawel, maar er is meer! Voor wie de dood een sprong in het duister is, die weet niet hoe het achter het gordijn van deze dood gesteld is. Dit weet ieder mens, dat met de dood alle schijn ontvalt en dat daar alleen geldt wat waar is. In de schaduw, in het aangezicht van de dood worden grote dingen klein en omgekeerd. Bezie uw leven o mens van uit het gezichtspunt, zoals u geoordeeld wordt vanaf het ogenblik van de scheiding! Dan versterft er zoveel waarover u zich nu druk maakt. Er was een prins die zijn geld vroeg aan zijn vader om te kunnen genieten van het leven. Hij moest van zijn vader eerst alle sterfbedden af in een jaar. Deze man werd toen een bidder. Nee, niet de bangmakerij brengt tot het geloof, maar de Schrift roept te duidelijk: 'Eer zij roepen, zo zal Ik antwoorden'.

Deze dappere lieden vreesden. Wat deden zij? Zij roepen een ieder tot *hun* god. Zij waren waarschijnlijk Feniciërs. Elke stad had zijn eigen goden. Welnu deze mensen riepen tot hun eigen god. Nood leert bidden. Of ze het anders ook deden weten we niet. Hoe velen zijn er onder ons niet die het gebed nalaten, en er alleen aan denken, wanneer de nood aan de man is? Maar gemeente, hoe erg is het te midden van allerlei doodsgerevaren niets anders te hebben dan een afgod! Hoezeer zijn dan te veroordelen allen, die de waarheid kennen maar onder deze heidenen staan. Hoezeer klinkt dan ook vandaag de roepstem: 'Zoek de Heere terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is'. Nu is het de welaangename tijd! Zoekt u werkelijk de Heere? Bent u ermee bezig? O, hoe zal die vervlogen genade tijd u aanvliegen! Opdat van u niet gelde wat de Heere zegt in het Spreukenboek: 'Dewijl Ik geroepen heb, maar gijlieden geweigerd hebt'. Daarom hoor: 'Roep Mij aan in de dag der benauwdheid'. Zij riepen tot *hun* god...!

En zij wierpen de vaten in de zee om het schip lichter te maken. Daar ging de kostbare lading: Sydonisch purper, kostbaar weefsel, vaten met olijfolie. Alles. Zie gemeente, daar werpen zij hun broodwinning overboord. De duivel zegt: huid voor huid. En alles zal een mens geven voor zijn leven. Dat is een echt duivels woord. Want er zijn te allen tijde mensen geweest die hun leven hebben gegeven voor een goede zaak. Maar een mens geeft er wel veel voor. Een vriendin van *Schiller* (de grote dichter) jammerde op haar sterfbed: Herr Dokter, mijn hele vermogen om nog een jaar te leven. De man haalde zijn schouders op en glimlachte. Welnu gemeente, alles wat een behouden vaart in de weg staat: overboord ermee! Gemeente, we mogen de wereld gebruiken, maar niet misbruiken. Bezitten als niet bezittende. Gemeente, voor het stervensuur moet u er los van zijn! Gasten en vreemdelingen te zijn op de aarde. Wat een gedrang, wat een benijden van elkander, wat een verdringen en vertrappen. Alles klaar? Een huis, een gezin, een lonende betrekking. Meer niet? Wat zijn we arm! Zeg het eens eerlijk: is dit alles? Alle gave is goed, ja maar wel met dankzegging genoten zijnde. Gebruikt u het met dankzegging omdat u de hoogste gave Gods kent? Dan hebben alle schepselen het goed. Wie de wereld achter stelt, die krijgt een nieuwe hemel en aarde. 'Wie de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in Hem'. Maar die verliest alles!

‘Verzamelt u geen schatten op de aarde, waar ze de mot en de roest verderven’. Maar hoe doet de Heere dat? Door de nood zo hoog te doen rijzen, dat alles overboord moet. Zo overwint de Heere door de almacht van Zijn genade. Maar zegt er een: waar was Jona in die tijd? Ja waar is Jona? Hij *slaapt!* Hoe is het mogelijk, zegt u? Maar Jona was neder gegaan naar de zijden van het schip en lag neder en was met een diepe slaap bevangen. Hoe bestaat het, zegt u? Heeft hij dan niets gehoord van de storm van het onweer, van de mast die afkraakte, van de hardop roepende zeelieden, van het overboord werpen van alle vaten? Nee! Jona sliep, maar niet de slaap des rechtvaardigen. Niet zoals David: ‘Ik lag en sliep gerust van ’s Heeren trouw bewust’ Of ook niet die rust van Paulus, toen alle mensen in paniek waren, hij at en dronk en anderen bemoedigde. Wat geeft rust te midden van de orkanen? Een hart dat zijn anker vond en vindt in de verdiensten van de Zaligmaker. Dat is de rust van Hem, die sliep midden in de storm van de zee van Genesareth.

Jona is moe en afgetobd. Want er is niets meer dat ons aftobt en onze krachten sloopt, dan wanneer den mens met God oorlog voert. Ook daarvan kan een mens slapen. Dat is niet de slaap aan het hart van God, maar dat is de slaap van de afstomping, van de verdoving. Denk aan Elia die de slaap van de moedeloosheid slaapt. De slaap geeft wel aan de afgetobden enige ontspanning, maar geeft geen ontslag van de schuld. Met een ongeruste consciëntie gaan slapen, en weer ontwaken. Is dat uw beeld? Wat een droeve toestand! Jona was slapend midden in een storm. Het gaat met Jona van dodigheid tot dodigheid. Hoever kan het met een kind van God komen? Hij wordt steeds ongevoeliger, en daardoor steeds meer verlaten. Hij slaapt daarin voort. O wat een slaapziekten! Er is geen ingang meer voor het Woord Gods. Hoever kan het ook met een begenadigde gaan! Hoe erg is dan de toestand van elk onbekeerd mens, die nog nooit is wakker geworden! ‘Ontwaakt gij die slaapt’. Hoe velen liggen er in onze gemeente niet te slapen, niet op de rand van een tijdelijke schipbreuk, maar van een eeuwige schipbreuk?

Maar wie er ook mocht slapen, de Heere niet! Hij was wakker over Zijn knecht. Maar Hij was nog meer over Zijn Woord. Want het Woord Gods was geschied tot Jona. Dat deed zijn werk. Daarvoor wordt de opperschipper gebruikt. Hoor maar: ‘en de opperschipper naderde tot hem en zeide tot hem: wat is u gij hardslapende? Sta op roep tot uw god, misschien zal die God aan ons gedenken, dat wij niet vergaan.’ Dat is een kerel, deze opperschipper! Naar de gewoonte van die tijd was hij reder en kapitein tegelijk. Hij was een heiden. Hij had zijn God aangeroepen, maar het had niet geholpen. Jona was wel uit zijn oog, maar niet uit zijn hart. Hij mist hem, een onzichtbare hand drijft hem naar deze vreemdeling. En hij vindt hem. Daar ligt hij te slapen. ‘Wat is u gij hardslapende?’ Het maakt Jona beschaamd. Een kind van God die zo ver is van zijn God, wordt beschaamd door een heiden. Immers Jona had solidair moeten staan met zijn opvarenden. Is het niet de taak van elk, die God vreest te bidden voor allen? Te bidden voor de zijnen, voor de gemeente, voor het volk, voor allen die regeren? Maar terwijl de heidenen dat op hun manier doen, ligt Jona te slapen. Zo diep gemeente, kan het komen met een kind van God. Dan moet u niet boos worden, wanneer God u door iemand die de Heere niet vreest, laat bestraffen. David de godvruchtige David werd door Joab eenmaal bestraft toen hij het volk wilde tellen. Nu zo vroom was Jona niet, deze opperschipper schudt hem wakker: Wat, slapen in dit noodweer?!

Gemeente hadden wij alle ogen om te zien! Wat zou er dan een voortdurend wakker schudden zijn. Hoelang ligt u al te slapen? Nu kom ik tot u en zeg: wat is u gij hardslapende? Is het gevaar minder groot? Of menen wij te waken, maar slapen wij? Ach hoe droefig als dat zo is. Sta op, 'Ontwaakt gij die slaapt, staat, en sta op uit de doden'! En inderdaad Jona werd wakker. En wat zag hij? Dreigend gevaar. De ondergang. Hij kreeg de schrik van zijn leven. Net als David de engel zag met het uitgetrokken zwaard. Of als Belsazar die het handschrift zag op de muur. Hij ontmoette een richtende God. Het zwaard was reeds in de hand. Bileam ontmoette een engel met een uitgetrokken zwaard. Hij onderkende daarin zijn schuld. Het was God die hij ontvluchte. God voor Wiens aangezicht hij vluchtte. Gemeente, God heeft toch nog bemoeienis met zijn knecht! Zo erg kan het zijn, dat zelfs Zijn roede nog een verkwikking is. Zelfs in het uitgetrokken zwaard. 'Al zou Hij mij doden, zo zou ik nog op Hem hopen'. Het gericht is de uiterste spits van Zijn barmhartigheid. 'Want een ogenblik is er in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid'. Sta op, o gemeente! Wat is het dan met onze rust gedaan! Zie het gevaar! Wordt wakker en sta op!

Roep tot uw God! Wat is dat beschamend! Jona wordt door een heiden voor zijn God gezet. Hij wordt tot bidden aangespoord. Daar stond Jona. Ziet u hem tot achter zijn oren rood worden? Kon Jona bidden? Nee, dat kon hij nog niet. Daarvoor moest hij nog beter wakker worden en de nood nog hoger stijgen. Zie gemeente, daartoe moet een profeet worden opgewekt. Zo is het nog. Mensen sterk opwekken om voor de nood van deze wereld te roepen. En voor de nood van onze kerk, en van onze gemeente. Roepen wij inderdaad? Of is alles slaperig geworden? Zien wij niet het gevaar van onszelf en van anderen? Als de kerk des Heeren ook deze schuld eens thuishrijgt! Immers de Heere wil dat er gebeden voorbiddingen, dankzeggingen, smekingen gedaan worden. Voor alle mensen, voor koningen en allen die in hoogheid zijn; 'opdat wij en gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid. Want dat is goed en aangenaam voor God, onzen Zaligmaker. Welke wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis der waarheid komen'. Gemeente, hoever moet het rood der schaamte bij u en bij mij komen? O, dat wij wakker worden!

'Misschien zal *die* God aan ons gedenken, dat wij niet vergaan'. Hij had in zijn eigen god niet veel vertrouwen. Hij hielp niet. Daarvoor was het ook maar een afgod. Zo is dat nog. Mensen wanen zich sterk en vast in de afgoden, maar in de dag der benauwdheid ontvallen die hen. Afgoden worden vandaag ook net zo gemakkelijk opgeraapt als weggeworpen. Deze man wist niet beter, maar wij wel. Misschien, wie weet. Het ging hem om de redding van het vege lijf. Wat daarachter lag wist hij niet. Weet u dat wel? Welnu sta dan op en roep sterk tot die God, Die het geroep van de jonge raven hoort en nog nooit een bidder heeft laten staan! Hij is waarachtig bevonden een Hulp in benauwdheid en een Redder van de geheel ontblote'. Sta op en roep tot die God en hoor wat Hij zegt: 'Komt hierheen allen die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven'.

Amen

G. Boer